

همسر شهید عباس بابایی: شهاب حسینی بارها وظیفه‌های متعددی را بر عهده گرفت و همه تلاشش را کرد تا به لحاظ حسی به او نزدیک شود، من بارها شاهد بودم این بازیگر ارزشمند اگر به حسی که می‌خواست نمی‌رسید یا کار نمی‌کرد یا صحنه را دوباره و سه باره تکرار می‌کرد تا به دلش بنشیند

فابریک

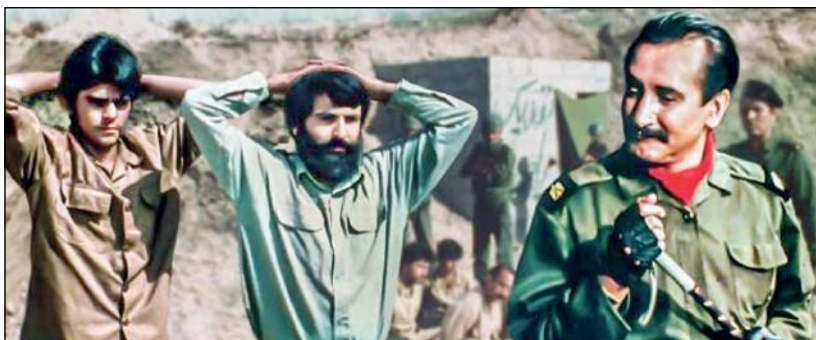
ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۵ مهر ۹۹ • شماره ۷۲۶

تجربه‌ها

۷

مرور نقل قول‌هایی از هنرمندان حاضر در آثار دفاع مقدس

شوق پرواز در هنرمندان

تصویری از سریال نبرد دیگر

فیلم‌ها و سریال‌های دفاع مقدس بسیاری از گذشته تا به امروز ساخته و روی پرده سینما و قاب تلویزیون آمده است. سریال‌های ماندگاری که با وجود گذشت دهه‌ها همچنان در یادها مانده و برای بسیاری یادآور خاطرات گوناگونی است. سازندگان سریال‌های دفاع مقدسی که موضوعات متنوعی از جمله دوران جنگ، دوران اسارت، حواشی پیش آمده در دوران جنگ و زندگی دلاوران جنگی را انتخاب و به آن پرداخته‌اند از ساخت دشوار چنین سریال‌هایی می‌گویند. سریال‌هایی که در تاریخ معاصر ما جای گرفته است و هنوز هم شاهد‌های زنده بسیاری دارد که می‌توانند روایتگر اتفاقات آن دوران باشند یا نسبت به سریال‌ها و فیلم‌هایی که درباره آن هشت سال دفاع مقدس ساخته می‌شود مهر تایید یا تکذیب بزنند. در این گزارش مروری داریم بر برخی سریال‌های ماندگاری که از دهه ۷۰ به بعد ساخته شده و یادآوری می‌کنیم گفت‌وگو‌هایی که در آن دوران از عوامل سریال در رسانه‌های مختلف منتشر شده است. سریال‌هایی که بسیاری از ما با آنها خاطره داریم و تماشای مجددشان هم لذتبخش است.

آزاده باقری
روزنامه‌نگار

نبردی دیگر

به دست آوردن اطلاعات کامل و کافی از شرایط واقعی جنگ و اسارت از جمله مهم‌ترین نکاتی است که هنرمندان عرصه دفاع مقدس باید به آن دقت کنند. برای مثال داستان سریال «نبردی دیگر» مربوط رزمندگان ایرانی است که به اسارت نیروهای بعث عراق در می‌آیند و به اردوگاهی منتقل می‌شوند. کارگردان این سریال شاخص یعنی عبدا... یاکیده در مورد تجربه‌اش در ساخت این سریال می‌گوید: «این سریال اولین مجموعه‌ای بود که مشکلات بچه‌های دفاع مقدس را در دوران اسارت و دلشوره‌های‌شان را نشان داد. برای ساخت این سریال نزد مرحوم حاج آقا ابوترابی رفته، ایشان هم با ساخت این فیلم موافقت کردند و یکسری مدارک و اطلاعاتی درباره آن در اختیار ما قرار دادند. ما جزو اولین‌ها بودیم و در دوره‌ای شروع به کار کردیم کم هنوز ادبیات مقاومت به نوعی که الان جا افتاده شکل نگرفته بود تا بخواهیم به آثار نوشته شده و خاطرات اسرار رجوع کنیم. بنابراین مجبور بودیم تک‌تک آزادها را پیدا کنیم و با آنها گفت‌وگو داشته باشیم تا فیلمنامه کامل و دقیقی از آب درآید.

بازیگر همین سریال یعنی اکبر سنگی که نقش سرگرد مشعل را برعهده داشت بارها در مورد تجربه یک شخصیت نظامی صحبت کرده است. جالب است بدانید اکبر سنگی حتی از سربازی هم معاف شده اما به خوبی خود را به عنوان یک نظامی گردن کلفت جا زده است. او در این رابطه گفته است:

حضور در سریال «نبردی دیگر» برای من بسیار انتخاب خوبی بود؛ چراکه کار بسیار زیبایی بود و می‌توانم بگویم بهترین کار من در عرصه بازیگری همین سریال بود. در آن سال‌ها مردم با این مجموعه من را شناختند. بعد از پخش سریال عکس‌العمل‌های عجیب و غریبی داشتم. گروهی که با من آشنایی نداشتند فکر می‌کردند من نظامی هستم؛ اما من سربازی نرفتم و معاف شدم یا این‌که می‌گفتند من یکی از افسران اسیر عراقی در ایران هستم که این نقش را بازی می‌کنم. خاطره جالب من از آن سال‌ها این است که مردم با دیدن سریال بیشتر من را نفرین می‌کردند و اکثر آنها زمان دیدن من حلالیت می‌خواستند.

شاهد احمدلو، بازیگر نقش یونس، رزمنده بسیجی: یادم است آن زمان شخصیت اصلی داستان حاج رسول رستگاری اسمش همه جا بود. حتی برای او لطیفه، ضرب‌المثل و مثال‌هایی که در حال حاضر در فضای مجازی بیشتر شده است، در آن سال‌ها برای سریال اتفاق افتاد. زمانی که ماهواره، نشریه و شبکه‌های تلویزیونی بیشتری وجود نداشت، حتی هنوز من را به اسم یونس حاج رستگاری یا «نبردی دیگر» می‌شناسند.

سایمرغ

به طور کلی آثار دفاع مقدسی همواره برای مردم جذاب هستند و سازندگان با بازخوردهای خوبی مواجه می‌شوند اما بعضی آثار به شکل خاص مورد تمجید قرار می‌گیرند مثل همین سریال «سایمرغ»

می‌دانید من تا به حال چنین کارهایی را انجام نداده بودم. فیلم‌های من کم‌دی، روانشناختی و فولکلور بوده است. وقتی از من خواسته شد این کار را بسازم از مجید مجیدی که مشاور بنیاد شهید بود، پرسیدم چرا من؟ و او گفت، ما می‌خواهیم کسی این کار را بسازد که تا به حال کار دفاع مقدسی نساخته و بی‌طرف باشد. در صحنه‌های مربوط به خانه شهید بابایی در زمان معاصر که خانم بایگان نقش همسر شهید را بازی می‌کردند قصد داشتم برخی عکس‌های شهاب را در لباس خلبانی بر دیوار خانه نصب کنیم، شهاب زیر بار نرفت و تاکید کرد که عکس‌های خود شهید بابایی را به جای عکس او بگذاریم و این سهم خود عباس است که عکس‌اش بر قاب دیوار نصب شود و معتقد بود که مردم هم آن را باور می‌کنند و این نشان از هوشمندی و فهم عمیق این بازیگر است.»

پس از پخش سریال شوق پرواز خانم صدیقه حکمت همسر شهید بابایی در مورد این سریال اظهار نظرهایی کرد و به طور خاص از بازیگر نقش همسرش یعنی شهاب حسینی تقدیر کرد. خانم حکمت تجربه‌اش را این چنین شرح داد: «شهاب حسینی بارها و طی جلساتی متعدد در مورد شخصیت عباس با من گفت‌وگو و همه تلاشش را کرد تا به لحاظ حسی به او نزدیک شود، من بارها شاهد بودم این بازیگر ارزشمند اگر به حسی که می‌خواست نمی‌رسید یا کار نمی‌کرد یا صحنه را دوباره و سه باره تکرار می‌کرد تا به دلش بنشیند.»

که حسین قاسمی جامی یعنی کارگردانش در مورد این اثر می‌گوید: بعد از ساخت فیلم «تا مرز دیدار» در سال ۱۳۶۸، این فیلم در سال ۷۱ از تلویزیون پخش شد و مقام معظم رهبری آن را تماشا کردند. بعد از آن از دفتر ایشان تماس گرفتند که برای دیدار خدمت ایشان برویم. ایشان در این ملاقات از این کار تعریف کردند و به ما لطف داشتند. در همین دیدار بود که پیشنهاد پرداخت بیشتر به این مسائل مطرح شد و جرعه اولیه ساخت سایمرغ در این دیدار شکل گرفت. بعد از آن مراحل تحقیقاتی درباره زندگی شهید شیرودی و شهید کشوری آغاز شد تا رسیدیم به مرحله ساخت که به سفارش دفتر حضرت آقا بود که از نظر پشتیبانی به ما کمک‌های زیادی شد تا توانستیم این سریال را بسازیم. علت ماندگاری این سریال به نظر پرداختن به چهره‌های واقعی جنگ و زندگی آنان است. لحن فیلم درباره زندگی این دو شهید بسیار صادقانه است و این خود در ماندگاری آن اثرگذار است.

شوق پرواز

آثار مرحوم پدا... صدی می‌اکثر اجتماعی هستند اما این کارگردان خوش اخلاق در سال‌های آخر عمرش تصمیم گرفت سریال سختی را تجربه کند. سریالی که مربوط به زندگی یکی از قهرمان‌های ملی ایران است. شهید عباس بابایی که با سریال «شوق پرواز» یاد و خاطره‌اش در جامعه ایرانی زنده‌تر شد. زنده‌یاد صدی در مورد این تجربه گفته بود: «خودتان که

از شهید بابایی مدد گرفتم

در سال‌های اخیر شهید بابایی با تصویر شهاب حسینی شناخته می‌شود. حسینی برای تجربه ای نقش از خود شهید بابایی کمک گرفته و می‌گوید: قبل از پیشنهاد بازی، شناخت چندانی از شهید بابایی نداشتم، اما وقتی با خانواده این شهید که تفکر او را نگه داشته‌اند آشنا شدم متوجه شدم مردم دوست دارند حقیقت را بدانند و اگر سریالی، گفتن حقیقت را دستمایه خود قرار دهد و بنای خود را در خدمت بگذارد، ارزشمند است. زمانی که می‌خواستیم کار را شروع کنیم از خاوند مدد خواستیم و به شهید عباس بابایی گفتم: عباس عزیز! من مانند خودت فرد قابل و آبرومندی در درگاه الهی نیستم؛ اما باید لباس تو را که برای تن نحیف من بزرگ است، به تن کنم و از او خواستم به من کمک کند.

معجزه شهید کشوری

سید جواد هاشمی بارها نقش رزمنده‌ها را بازی کرده است اما بی‌شک شاخص‌ترین نقشش مربوط به شهید کشوری می‌شود. او در مورد این تجربه گفته: شهید کشوری زندگی من را تغییر داد. قرار نبود من این نقش را بازی کنم. قد من را برای این نقش کوتاه دانستند. برای همین سر فیلمبرداری فیلم دیگری به نام «حماسه مجنون» رفتم. فیلمبرداری در بندر انزلی بود و خاطرم هست چند روز مادر شهید کشوری با هتل ما تماس می‌گرفت و ما بر سر فیلمبرداری بودیم. یکی از آن شب‌ها خواب دیدم کنار پنجره خوابیده‌ام و بادی می‌وزد و پرده‌ها را تکان می‌دهد در همین زمان شهید کشوری مقابل آمد و چهره به چهره شدیم. ایشان به من گفت چرا نقش من را بازی نمی‌کنی؟ گفتم نقش شما را به من ندادند. گفت چند سال داری؟ گفتم ۲۷ سال. گفت آن زمان من هم ۲۷ ساله بودم که شهید شدم. حتما این نقش را بازی کن. بالاخره بعد از چند بار تماس مادر شهید کشوری توانستم با ایشان صحبت کنم. او گفت تو شبیه پسر من هستی و نقش پسر من را بازی کن؛ اما بعد از این نقش دیگر حق نداری هر نقشی را بازی کنی.